

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA
mint felülvizsgálati bíróság
Pfv.VI.21 785/2010/5.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a személyesen eljáró I.r. és az I.r. felperes által képviselt II.r. felpereseknek a Tóth Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Tóth László ügyvéd által képviselt alperes ellen kölcsön megfizetése iránt a Bajai Városi Bíróságnál 1.P.20 088/2009. szám alatt megindított és a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 1.Pf.20 552/2010/3. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen az alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A le nem rótt 66 000 (hatvanhatezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s :

Az alperes - a felperesek gyermeke - 2004. májusában 1 000 000 forint kölcsönt vett fel féltestvérétől, Sz. R.-től. Az I.r. felperes 2005. szeptember 22-én 500 000 forint, a II.r. felperes 2007. május 15-én 600 000 forint hitelt vett fel a Bank Nyrt.-től. A felvett összegeket az alperes részére adták kölcsön, aki vállalta azok visszafizetését, de kötelezettségvállalásának nem tett eleget. Az I.r. felperes 2008. május 29-én a Zrt.-től vett fel 120 000 forint további hitelt.

Az eljárás során módosított keresetében az I.r. felperes 1 000 000 forint, 500 000 forint, valamint a Zrt. részére visszafizetett 215 136 forint, míg a II.r. felperes 600 000 forint kölcsöntartozás,

valamint ezek 2005. január 1. napjától járó késedelmi kamatai megfizetésére kérték kötelezni az alperest.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Elismerte az 500 000 forint kölcsön átvételét, de előadta, hogy abban az időszakban a felperesekkel közösen gazdálkodott és a pénz egy részéből a számlákat fizette ki. A 600 000 forintból 300 000 forint saját célú felhasználását ismerte el, míg az 1 000 000 forintot a féltestvére felé fennálló tartozásának tartotta, a Zrt.-től felvett pénz átvételét pedig tagadta.

Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I.r. felperesnek 1 500 000 forintot és ebből 1 000 000 forint után 2005. július 1. napjától, 500 000 forint után pedig 2005. szeptember 22. napjától járó késedelmi kamatát. Kötelezte továbbá az alperest, hogy fizessen meg a II.r. felperesnek 600 000 forintot és ennek 2007. május 15-től járó kamatát, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Az ítélet indokolása szerint az eljárás során - tekintettel az alperes elismerő nyilatkozatára is - bizonyításra került, hogy az I.r. felperes 500 000 forint, a II.r. felperes 600 000 forint kölcsönt nyújtottak az általuk a Bank Nyrt.-től felvett hitelből az alperesnek. Igazolásra került az is, hogy Sz. R. az I.r. felperes tudtával és hozzájárulásával 1 000 000 forintot kölcsönözött az I.r. felperes pénzéből az alperesnek.

Az alperes csak állította, de nem bizonyította, hogy az 500 000 forint és 600 000 forint kölcsönökből közös adósságokat, kiadásokat fedezett. Elismerte viszont azt is, hogy az 500 000 forint az adóhatóság felé fennálló tartozása és közelgő műtéte miatt volt szüksége, míg a II.r. felperes hitelfelvételét megelőzően ő próbált valamennyi fennálló tartozásának rendezése érdekében kölcsönhöz jutni. A felek közös gazdálkodásának időszakában a felperesek lényegesen nagyobb jövedelemmel rendelkeztek, mint az alperes, akinek viszont hozzáférése volt a felperesek nyugdíjához, így nem volt megállapítható az, hogy a kölcsönöket a felperesek céljaira fordította volna. A közös költségekhez az alperes hozzájárulásának a jövedelem alapja is hiányzott, míg a felperesek jövedelméből a számlák határidőben rendezhetőek lettek volna. Az I.r. felperes nem tudta bizonyítani azt, hogy a Zrt.-től felvett kölcsönt az alperes részére továbbadta, ezért e vonatkozásban keresete megalapozatlan volt.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részét részben megváltoztatta és az alperes

által az I.r. felperes javára fizetendő főkövetelés összegét 500 000 forintra leszállította. Mellőzte az 1 000 000 forint után az alperes késedelmi kamat fizetésére való kötelezését, valamint az 500 000 forint és a II.r. felperesnek járó 600 000 forint utáni késedelmi kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontját 2009. február 1. napjára változtatta meg. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A másodfokú bíróság ítéletének indokolása szerint az elsőfokú bíróság eljárása során a szükséges mértékben eleget tett tájékoztatási kötelezettségének, e tekintetben eljárási jogszabálysértés nem történt, ajándékozásra pedig az alperes csak a fellebbezési eljárásban hivatkozott.

A peradatok alapján azonban nem lehetett kétséget kizáró módon megállapítani azt, hogy a kölcsönadáskor az 1 000 000 forint kinek a tulajdona volt. Az alperesnek nem volt tudomása arról, hogy a pénzösszeg az I.r. felperestől származik, a kölcsönszerződés ezért az alperes és a részére a pénzt biztosító és átadó Sz. R. között jött létre, így az abból eredő követelés jogosultja nem az I.r. felperes, akinek a keresete ezért e vonatkozásban megalapozatlan volt.

Az 500 000 forint és 600 000 forint kölcsönöket a felperesek az alperes érdekében vették fel a pénzintézettől és az összegeket átvevő alperes a pénz felperesek szükségleteire történt felhasználását nem bizonyította. Nem volt megállapítható, hogy a felek a visszafizetési határidőben milyen módon állapodtak meg, ami az alperes által hivatkozott kikötésekkel együtt arra utalt, hogy határozatlan időtartamú kölcsönszerződések jöttek létre. A felperesek, azáltal, hogy fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet terjesztettek elő, a követelésüket - a Ptk. 526. §-ának (1) és (2) bekezdésére tekintettel - lejárttá tették, visszakövetelési joguk a felmondási idő leteltével megnyílt. A fizetési meghagyást az alperes 2009. január 16-án vette át, amelyhez képest a tizenöt napos felmondási idő 2009. január 31-én telt le, így 2009. február 1. napján nyílt meg a felperesek követelése és állt be az alperes késedelmi kamatfizetési kötelezettsége.

A jogerős ítélettel szemben az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte annak hatályon kívül helyezésével az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását és a felperesek keresetének elutasítását. Másodlagosan kérte a jogerős ítélet elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedő hatályon kívül helyezésével az elsőfokú bíróság utasítását új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára.

A felülvizsgálati kérelem indokolása szerint az eljáró bíróságok nem tettek eleget a tájékoztatási és kioktatási kötelezettségüknek, megsértve ezáltal a Pp. 3. §-ának (3) bekezdésében és 7. §-ának (2) bekezdésében foglaltakat. Nyilatkozata jogellenesen és iratellenesen került a kölcsön jogcímére és esedékességére vonatkozó elismerésként értékelésre, a pénzt ugyanis a felperesek valójában ajándékba adták neki oly módon, hogy csak az anyagi helyzete rendeződése esetén vállalta azok visszafizetését. Visszafizetésre tehát még nem köteles, a szerződés hatálya csak a felfüggesztő feltétel bekövetkezésével áll be.

A másodfokú bíróság - ítéletének indokolásában - összekeverte az alperes két nagyanyját. G. M. házából pedig nem örökölték semmit és ez csak 2004. decemberére derült ki. Az 1 000 000 forint visszafizetését oly módon vállalta, hogy arra akkor kerül sor, ha azt az anyagi helyzete lehetővé teszi. Ugyancsak feltétel bekövetkezte esetén vállalta az 500 000 forint visszafizetését is, mert ezt csak akkor ígérte, ha az APEH tartozását át tudja ütemezni. A 600 000 forintba az volt a megállapodásuk, hogy a részleteket az alperes fizeti, de a szülei állják a saját háztartásukban felmerült költségeket. Az alperes 2008-ig mintegy 30 000 forint törlesztőrészletet adott át, de a szülei a vállalkozásukat nem teljesítették, ezért az alperes jogosult volt a megállapodás felmondására. A követelések tehát időelőttiék és az alperesnek is áll fenn követelése a felperesekkel szemben. A bizonyítási teherről való tájékoztatás nem terjedt ki arra, hogy a visszafizetés esedékességét, vagy feltételeit kinek kell bizonyítania, amelynek elmaradásával megsértésre kerültek a Pp. 3. §-ának (3) bekezdésében és az 1/2009. (VI.24.) PK. véleményben foglaltak.

A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

A Pp. 275. §-ának (2) bekezdése szerint a Legfelsőbb Bíróság a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem keretei között vizsgálhatja felül. Ebben a körben a tényállás helyesen került megállapításra és helyesek a jogerős ítéletben az annak alapján levont jogi következtetések is, jogszabálysértés nem állapítható meg.

A Pp. 3. §-ának (3) bekezdése szerint a bíróságnak a felet a jogvita eldöntése érdekében a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének a következményeiről kell tájékoztatnia. A 7. § (2) bekezdése alapján a perbeli eljárási jogairól és kötelezettségeiről, valamint a pártfogó ügyvédi képviselőt engedélyezésének a lehetőségéről szükséges a jogi képviselő nélkül eljáró félnek tájékoztatást nyújtani.

Az eljárás során e vonatkozásban az elsőfokú bíróság eleget tett a kötelezettségeinek, az adott tényálláshoz kapcsolódóan a felek előadásának megfelelően, egyediesítve nyújtott teljes körűen tájékoztatást az alperesnek arról, hogy neki kell bizonyítania azon állítását, amely szerint a kölcsönösszegeket a felperesekkel közös célokra, közös kiadásokra fordította. A tájékoztatás nem terjedt és nem is terjedhetett ki anyagi jogi kérdésekre, az alperes pedig még csak nem is hivatkozott ajándékozásra, ezért e vonatkozásban bizonyítási teherről, egyebekről sem lehetett őt tájékoztatni. Az alperes személyes előadása alapján arra sem lehetett következtetni, hogy a felek valamilyen felfüggesztő feltétel beálltától tették volna függővé a visszafizetést és ilyen kikötést a felperesek nyilatkozatai és egyéb bizonyítékok sem támasztottak alá, ennek megfelelően tájékoztatást e körben sem volt miről adni. Az eljáró bíróságok helyesen értékelték - annak valós tartalma alapján - az alperes nyilatkozatát, eljárási jogszabálysértést nem követtek el, az pedig nem volt feladatuk és a jogszabály szerinti oktatási kötelezettség sem irányulhatott arra, hogy mentesülést keressenek a fél részére fizetési kötelezettsége alól.

Az 1 000 000 forint kölcsön vonatkozásában a kereset jogerősen elutasításra került, ezért az alperes által a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott, a másodfokú bíróság ítéletében szereplő „súlyos” iratellenesség, annak valósága esetén is teljesen közömbös lenne felülvizsgálati eljárás szempontjából. Az indokolásnak ez a része ugyanis az alperes elutasításra irányuló kérelme megalapozottságának alátámasztására szolgált. Az 1 000 000 forintos kölcsön vonatkozásában a jogerős elutasító határozatot az alperes a felülvizsgálati kérelmével értelemszerűen nem támadta meg, a felperesek pedig felülvizsgálati kérelemmel, csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel nem éltek, a jogerős ítéletnek ezzel a részével ezért - a már hivatkozott Pp. 275. §-ának (2) bekezdése szerint - a Legfelsőbb Bíróság érdemben nem foglalkozhatott.

A felek között a jogerős ítélet helyes megállapításának megfelelően kölcsönszerződés jött létre, amelyet az elsőfokú eljárás során az alperes sem vitatott. A Ptk. 523. §-a szerint a kölcsönszerződés alapján a pénzintézet vagy más hitelező köteles meghatározott pénzeszközt az adós rendelkezésére bocsátani, az adós pedig köteles a kölcsönösszeget a szerződés szerint visszafizetni. Az alperes azon előadása, amely szerint csak az APEH tartozása átütetése esetére vállalta a kölcsön visszafizetését azt jelentené, hogy a felek között valójában nem kölcsön, hanem valamilyen feltételtől függő kölcsön, vagy ajándékozási szerződés jött létre. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján ilyen jellegű szerződés létrejötte nem volt megállapítható, miután azt az alperes esetlegesen így is értelmezhető nyilatkozatán kívül semmi nem

támasztotta alá. Helyesen állapította meg ezért a jogerős ítélet azt, hogy a felek határozatlan időre kötöttek kölcsönszerződést.

A 600 000 forint tekintetében az alperes előadását szintén nem támasztotta alá semmilyen peradat, még a saját - elsőfokú eljárás során tett - nyilatkozata sem, mert ekkor ilyen jellegű megállapodásról egyetlen szót sem ejtett. Helyes volt tehát ebben a tekintetben is a jogerős ítélet álláspontja, amely szerint ez esetben is határozatlan időre nyújtott kölcsönről jött létre megállapodás.

A jogerős ítéletben kifejtetteknek megfelelően a határozatlan időtartamra megkötött kölcsön a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem előterjesztésével felmondásra került és annak az alperes által történt átvételével megkezdődött a felmondás tizenöt napos határideje. Ez a határidő 2009. január 31. napján telt le, amivel megnyílt a felperesek visszakövetelési joga, így megalapozottan került marasztalásra az alperes a kölcsönösszegek és azoknak a határidő lejártától kezdődő késedelmi kamatai megfizetésére.

A Legfelsőbb Bíróság a kifejtettekre tekintettel - a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával - a jogszabályoknak megfelelő jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő alperes személyes költségmentességére tekintettel a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a Pp. 270. §-a szerint alkalmazott 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

A felperesek ellenkérelmet nem terjesztettek elő, így a felülvizsgálati eljárás során felszámítható költségük nem merült fel, ezért arról a Legfelsőbb Bíróság nem rendelkezett.

Budapest, 2011. május 10.

Dr. Kollár Márta sk. a tanács elnöke, dr. Puskás Péter sk. előadó bíró, Tamáné dr. Nagy Erzsébet sk. bíró.

A kiadmány hitelével:

bíróági írnok